

UNIONENS HÖGA
REPRESENTANT FÖR
UTRIKES FRÅGOR OCH
SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 8.5.2019
JOIN(2019) 8 final

GEMENSAM RAPPORT TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Den särskilda administrativa regionen Hongkong

GEMENSAM RAPPORT TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

DEN SÄRSKILDA ADMINISTRATIVA REGIONEN HONGKONG: ÅRSRAPPORT 2018

Sammanfattning

Sedan Hongkong överlämnades till Kina 1997 har Europeiska unionen och dess medlemsstater noggrant följt den politiska och ekonomiska utvecklingen inom ramen för principen ”ett land, två system” i den särskilda administrativa regionen Hongkong (Hongkong SAR, nedan kallad *Hongkong*). I enlighet med det åtagande som gjordes till Europaparlamentet 1997 sammanställs varje år en rapport om utvecklingen i Hongkong. Denna tjugoförsta rapport beskriver utvecklingen under 2018. EU håller fast vid sin politik för ett enat Kina och stöder principen ”ett land, två system” och dess tillämpning.

År 2018 var ännu ett utmanande år för Hongkong. Den politiska utvecklingen föranledde uttalanden från talespersonen för den höga representanten och vice ordföranden vid tre olika tillfällen: om begränsningar av rätten att ställa upp i val, om förbudet av ett politiskt parti och om ett politiskt motiverat beslut att vägra förnya arbetsvisumet för en utländsk journalist.

De flesta aspekterna av principen ”ett land, två system” fortsätter att fungera väl. Under det gångna året har dock oron tilltagit för att denna princip, som är hörnstenen för Hongkongs ekonomiska framgångar, håller på att urholkas. Det finns en tydlig negativ trend när det gäller urholkningen av medborgerliga och politiska rättigheter. Denna trend ger upphov till berättigade farhågor om huruvida Hongkongs höga grad av självständighet och attraktionskraft som ett internationellt affärscentrum kommer att fortsätta att upprätthållas på lång sikt. Näringslivet har följt denna utveckling och under 2018 uttryckte flera handelskammare offentligt sin oro.

Yttrandefriheten och informationsfriheten respekteras i allmänhet i Hongkong. Yttrandefriheten står dock inför helt nya utmaningar, framför allt när det gäller känsliga politiska frågor.

Det ovanligt stora antalet frågor och rekommendationer som rörde Hongkong under FN:s allmänna återkommande utvärdering av Kina, som genomfördes i november 2018, avspeglar också det internationella samfundets oro över försämringarna i fråga om medborgerliga och politiska rättigheter i Hongkong under de senaste åren. Även skyddet av andra mänskliga rättigheter, såsom rättigheter för migrerande arbetstagare, barn och hbtqi-personer, var föremål för rekommendationer om ytterligare åtgärder under utvärderingen.

Trots flera politiskt känsliga mål har rättsstatsprincipen generellt sett fått råda, och rättsväsendet fortsatte att visa sitt oberoende och sin respekt för ett korrekt rättsförfarande.

Rättsstatsprincipen, det öppna och transparenta regelverket, mycket låga nivåer av korruption och brottslighet, samt en effektiv offentlig förvaltning och ett oberoende rättsväsende bidrog till att bevara och främja det gynnsamma investeringsklimat som är själva hjärtat i Hongkongs framgångar. Hongkong fortsatte att vara ett konkurrenskraftigt internationellt affärs- och finanscentrum, världens främsta knutpunkt för affärer med Fastlandskina och en viktig knutpunkt för Asien och Stilla-havsområdet. I Hongkong finns nu bas för mer än 2 200 EU-företag, varav cirka hälften har sina regionala huvudkontor eller regionkontor i Hongkong.

Två stora infrastrukturprojekt som binder samman Hongkong med fastlandet invigdes under 2018: en järnvägsförbindelse för höghastighetståg som ansluter Hongkong till det 25 000 km stora järnvägsnätet på fastlandet samt bron Hongkong-Zhuhai-Macao. Både järnvägsförbindelsen och bron har förbättrat förbindelserna mellan städerna i det område som binds samman av Guangdong, Hongkong och Macao (Greater Bay Area). De förbättrade förbindelserna kommer att bidra till större integrering med fastlandet, vilket skapar både nya möjligheter och nya utmaningar.

Även om processen tycks ha avstannat på obestämd tid uppmanar EU Hongkong och centralregeringens myndigheter att återuppta arbetet med att reformera valsystemet i enlighet med vad som fastställs i grundlagen och nå en överenskommelse om ett valsystem som är demokratiskt, rättvist, öppet och transparent. Allmän rösträtt skulle ge regeringen ett större stöd från allmänheten och större legitimitet i arbetet med att nå Hongkongs ekonomiska mål och hantera de socioekonomiska utmaningarna.

Politisk utveckling

År 2018 var ett händelserikt år. Hongkong ställdes inför nya utmaningar i fråga om grundläggande rättigheter och friheter, såsom rätten att ställa upp i val och föreningsfriheten. Talespersonen gjorde tre uttalanden¹ under loppet av mindre än ett år, vilket aldrig inträffat tidigare.

Utrymmet för politisk opposition i Hongkong blir allt mindre. Flera oppositionskandidater, bland annat Agnes Chow och före lagstiftaren Lau Siu-Lai, förbjöds att ställa upp i fyllnadsvalet till det lagstiftande rådet på grund av sin politiska tillhörighet eller sina politiska åsikter. Besluten fattades av den valförrättare som utsetts av valkommissionen och försvarades av regeringen. Företrädare för rättsväsendet ifrågasatte dock beslutens rättsliga grund och förenligheten med grundlagen. I december förbjöds Eddie Chu, nuvarande ledamot av det lagstiftande rådet, att ställa upp i ett val av landsbygdsföreträdare på grund av sina politiska ställningstaganden.

Kandidater som förbjuds att ställa upp kan göra en framställan om rättslig prövning, men det kan ta flera år och är därför inget effektivt rättsmedel. Rätten att ställa upp i val utan orimliga begränsningar garanteras i Hongkongs förklaring om medborgerliga rättigheter och i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, som Hongkong har undertecknat. EU uppmanar Hongkong att respektera dessa rättigheter.

Under de senaste åren har en s.k. lokalistisk rörelse som kräver självbestämmande eller till och med självständighet vuxit fram i Hongkong. Även om självständighetsförespråkarna har ett mycket begränsat stöd i samhället och saknar internationellt stöd ger de upphov till frågor om gränsdragningen mellan legitim yttrandefrihet och uppvigling till uppror. Dessa frågor är ännu inte juridiskt klarlagda. Under det gångna året antog regeringen i Hongkong, på uppmaning av centralregeringen, en nolltoleranspolicy när det gäller användning av orden

¹ [1\) Uttalande av den 29 januari 2018 om beslutet att förbjuda Agnes Chow från att ställa upp i ett fyllnadsval till det lagstiftande rådet](#)

2) [Uttalande av den 24 september 2018 om beslutet att förbjuda Hong Kong National Party](#)

3) [Uttalande av den 8 oktober 2018 om vägran att förnya arbetsvisumet för en utländsk journalist i Hongkong.](#)

”självbestämmande” och ”självständighet” av hänsyn till nationell säkerhet och eftersom det skulle stå i strid med grundlagen.

Den 24 september förbjöd sekreteraren med ansvar för säkerhetsfrågor Hong Kong National Partys (HKNP) pågående och fortsatta verksamhet. HKNP förespråkade självständighet för Hongkong genom fredliga medel såsom utdelning av broschyrer, offentliga diskussioner och tysta sittstrejker. Antalet medlemmar i HKNP var mycket begränsat. Det är första gången ett politiskt parti har förbjudits i Hongkong. Rättsliga företrädare i Hongkong ifrågasatte beslutet med argumenten att det saknade rättslig grund, att det var oproportionerligt och att det inte överensstämde med internationell rättspraxis på området. Beslutet kommer med största sannolikhet att ha en omfattande dämpande effekt på yttrande- och föreningsfriheten och den politiska aktiviteten.

Den 5 oktober vägrade regeringen att förnya arbetsvisumet för Victor Mallet, redaktör för *Financial Times Asia* och vice ordförande för Foreign Correspondents' Club. Mallet hade lett en diskussion med självständighetsaktivisten Chan Ho-tin från HKNP i augusti, när partiet ännu inte hade förbjudits. I avsaknad av någon annan trovärdig förklaring framstår beslutet som politiskt motiverat. Liknande påtryckningar mot journalister har aldrig förekommit tidigare i Hongkong och väcker allvarliga farhågor om pressfriheten. Det finns en ökande oro för att journalister utövar själv censur. Hongkong berömmar sig av att vara en öppen, internationell stad där yttrandefriheten inte ifrågasätts och press- och informationsfriheten respekteras till fullo. Begränsningar av journalisters arbete, inbegripet utländska journalister, skulle allvarligt skada Hongkongs rykte och trovärdighet som en knutpunkt för affärs- och finansverksamhet.

Den 8 november vägrades dessutom Victor Mallet turistvisum för att besöka Hongkong. Det var andra gången på ett år som Hongkong vägrade en EU-medborgare inresa, uppenbarligen av politiska skäl (efter Benedict Rogers i oktober 2017).

Rättsstatsprincipens ställning är fortfarande stark, och rättsliga förfaranden och processer respekteras fullt ut. Rättsväsendets oberoende är obestridligt. Ett antal politiskt känsliga mål har förekommit under senare år, och vissa av dem har ännu inte avslutats². I flera fall under 2018 har högsta domstolen ändrat fängelsedomar som rörde deltagande i protestaktioner. I december upphävde domstolen restriktionerna kring ett populärt demonstrationsområde utanför regeringens högkvarter (känt som Civic Square), och erinrade regeringen om betydelsen av mötesfriheten.

Regeringens ansträngningar för att åtala personer och dess hårdare hållning när det gäller brott i samband med protester, såsom olaglig sammankomst, har redan haft en dämpande effekt på det civila samhället, den politiska verksamheten och i slutändan på den demokratiska processen.

Vissa politiker ifrågasatte varför utländska domare skulle vara verksamma vid domstolar i Hongkong och hävdade att det skulle kunna utgöra en nationell säkerhetsrisk. Chefsministern försvarade emellertid kraftfullt denna praxis med argumentet att det var till gagn för rättsstatsprincipen i Hongkong.

² I december avslutades t.ex. rättegången mot nio ledare i rörelsen Occupy Central för anstiftan till olägenhet för allmänheten och liknande anklagelser; domen väntas i april 2019.

Fyllnadsval ägde rum den 11 mars och 25 november för att ersätta fem av de sex lagstiftare som uteslutits. Valen genomfördes utan allvarigare incidenter. Pandemokraterna lyckades bara vinna tillbaka två platser. Det regeringsvänliga blocket har kvar kontrollen över den lagstiftande församlingen.

Det **kontroversiella arrangemanget om samlokalisering av järnvägen för höghastighetståg** godkändes av det lagstiftande rådet och trädde i kraft 2018. Järnvägsförbindelsen för höghastighetståg med Kina togs i drift i september 2018. Järnvägen förbättrar förbindelserna mellan Hongkong och Kina, men själva samlokaliseringsarrangemanget är kontroversiellt. Fastlandet har getts nästan ensam jurisdiktion över ett visst område inom Hongkongs territorium som kallas Mainland Port Area. Samlokaliseringsarrangemangets lagenlighet och överensstämmelse med principen ”ett land, två system” och med bestämmelserna i grundlagen har prövats rättsligt vid flera tillfällen. Den 12 december beslutade domstolen i första instans att arrangemanget är förenligt med grundlagen och kan fortsätta; beslutet kommer sannolikt att överklagas.

EU-medlemsstaternas generalkonsulat i Hongkong underrättades formellt om de nya arrangemangen rörande konsulärt bistånd och skydd i området Mainland Port Area först den 3 april 2019³.

År 2017 släpptes Gui Minhai, en svensk medborgare och den siste av de ”**försvunna bokhandlarna**” (vars fall ännu inte har klarlagts på ett tillfredsställande sätt), av kinesiska myndigheter efter att ha varit försvunnen sedan 2015. Han greps dock på nytt i januari 2018. Den 24 januari 2018 gjorde talespersonen för den höga representanten och vice ordföranden ett uttalande⁴ med krav på att han omedelbart skulle försättas på fri fot. Gui Minhai hålls fortfarande fängslad. Höga EU-företrädare har tagit upp hans fall med de kinesiska myndigheterna vid ett flertal tillfällen.

Lika möjligheter, rättigheter och friheter

Hongkong har stor frihet. Yttrandefriheten, pressfriheten och informationsfriheten i enlighet med principen ”ett land, två system” är viktiga faktorer bakom Hongkongs styrka och framgång som globalt affärscentrum.

Även om **medierna** fortfarande har stor frihet har problemen blivit allt större under ett antal år. Den internationella pressfrihetsorganisationen Reportrar utan gränser rankade 2018 Hongkong på 70:e plats av 180 och lyfte fram de kinesiska myndigheternas ökande inblandning i mediefrågor. I sin årsrapport för 2018 uppgav Hong Kong Journalists Association att en majoritet av journalisterna ansåg att pressfriheten försämrats sedan 2017. Den fråga som gjorde störst skada för pressfriheten var beslutet av Hongkongs regering att inte förnya arbetsvisumet för redaktören för *Financial Times Asia* (se ovan).

Tecken finns på en tilltagande självcensur, t.ex. beslutet av ett centrum för konst att inte låta den exilkinesiske författaren Ma Jian delta i en litteraturfestival på grund av dennes politiska

³ Den 31 januari 2019 skickade Kinas utrikesdepartement en verbalnot till medlemsstaternas ambassader i Peking med information om de nya arrangemangen.

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/38678/Statement%20on%20the%20detention%20of%20Gui%20Minhai

åsikter. Även om centrumet senare ändrade sitt beslut är händelsen symptomatisk för den nya återhållsamhet och självrensning som kan skada yttrandefriheten.

Vissa politiska frågor, framför allt självbestämmande och självständighet, tycks ha blivit tabubelagda i avsaknad av en tydlig rättslig ram som klargör begränsningarna. Detta omfattar även den akademiska debatten. På det hela taget fortsätter den akademiska friheten att upprätthållas, men det finns tydliga tecken på politisk inblandning på universitetsområdena.

Hongkong uppmärksammades i en aldrig tidigare skådad utsträckning i FN:s **allmänna återkommande utvärdering** av Kina, som genomfördes i november 2018. Tolv länder utnyttjade utfrågningen under utvärderingen för att lyfta fram sin oro över situationen för de mänskliga rättigheterna i Hongkong. Frågorna och rekommendationerna rörde i) genomförandet av principen ”ett land, två system”, ii) fallet Gui Minhai, iii) utmaningarna avseende yttrandefrihet, pressfrihet och föreningsfrihet, och iv) rättigheterna för hbt-personer, migrerande arbetstagare och barn. Fem EU-medlemsstater tog upp frågor eller lämnade rekommendationer om Hongkong. Ett antal icke-statliga organisationer från Hongkong gick samman inför utvärderingen för att på ett effektivare sätt ta upp problem.

I fråga om **rättigheter för hbt-personer** saknar Hongkong en omfattande lagstiftning mot diskriminering som omfattar diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Tre prejudicerande mål som avgjordes till förmån för jämställdhet för hbt-personer under 2018 kan dock mycket väl ha lagt grunden för sådan lagstiftning. Den 4 juli beslutade högsta domstolen att immigrationsmyndigheter måste bevilja visum för samkönade partner. Två andra mål väntar fortfarande på avgörande.

Frågan om människohandel förblir en källa till oro. Hongkongs regering har under senare år ökat sina insatser för att ta itu med frågan, i synnerhet genom en nyligen antagen handlingsplan.

I mars 2018 godkände en myndighets- och departementsövergripande högnivåstyrgrupp med regeringschefen som ordförande en handlingsplan för att bekämpa människohandel och förbättra skyddet av utländska hushållsarbetare i Hongkong. Handlingsplanen innehåller åtgärder som innefattar identifiering av brottsoffer, skydd och stöd, utredning, lagföring, åtal och brottsförebyggande insatser samt partnerskap med olika berörda parter. Handlingsplanen är ett välkommet steg men kan inte ersätta en omfattande rättslig ram.

EU har för avsikt att fortsätta sitt samarbete med Hongkong för att bekämpa människohandel. Under 2018 arrangerade EU:s kontor, i samarbete med sekretariatet med ansvar för säkerhetsfrågor, en tredje workshop om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer.

De runt 370 000 **utländska hushållsarbetarna** i Hongkong har fortfarande inte fått ett tillfredsställande arbetarskydd och socialt skydd. Två befintliga lagar är särskilt problematiska, nämligen kravet på att bo hos arbetsgivaren och ”tvåveckorsregeln”, som innebär att utländska hushållsarbetare måste hitta ett nytt arbete inom två veckor efter det att deras kontrakt har löpt ut för att inte riskera att utvisas. Regeringen har vidtagit åtgärder för att få bukt med skuldslaveri och arbetsförmedlingarnas felaktiga handläggning. Den ovannämnda handlingsplanen för att bekämpa människohandel och förbättra skyddet av utländska hushållsarbetare bör kunna fungera som en ram för att hantera frågan om de utländska hushållsarbetarnas rättigheter. I december 2018 inrättade t.ex. arbetsmarknadsdepartementet en särskild jourtelefon för att stödja utländska hushållsarbetare i frågor som rör anställningsrättigheter och anställningsskyldigheter, behov av hjälp och klagomål. Jourtelefonen är öppen dygnet runt och tolkningstjänst finns tillgänglig.

Fattigdom och social ojämlikhet: Trots Hongkongs ekonomiska välstånd och ett betydande budgetöverskott klassificeras nu cirka 1,37 miljoner människor, var femte invånare, officiellt som fattiga enligt regeringens kommission om fattigdom. Fattigdomen har ökat stadigt under de senaste tio åren, liksom antalet extremt rika. Som en följd av detta är Hongkong en av världens mest ojämlika städer (mätt enligt Ginikoefficienten). Denna klyfta blir allt djupare – de rikaste 10 procenten av hushållen tjänar 44 gånger mer än de fattigaste 10 procenten.

Systemet för **korruptionsbekämpning** fortsatte att vara kraftfullt och stabilt. Hongkong håller en mycket hög standard i fråga om öppenhet och åtgärder mot korruption. Myndigheter, politiska ledare och företagsledare är medvetna om att öppenhet är viktigt om Hongkong ska förbli ett starkt internationellt affärscentrum.

Förbindelserna mellan Hongkong och Fastlandskina

Tack vare initiativ som Greater Bay Area, ”ett bälte, en väg”, höghastighetsjärnvägen, den nya broförbindelsen och många andra ekonomiska och sociala initiativ integreras Hongkong allt mer i Kinas nationella utveckling. Det förefaller som om det kinesiska kommunistpartiets nittonde partikongress (2017) har inneburit en ny tolkning av principen ”ett land, två system”, Hongkongs omfattande autonomi och principen om att Hongkong ska styras av Hongkongs invånare. Begreppen ”övergripande behörighet” och ”gemensam förvaltning” har tillsammans med ökat fokus på röda linjer i fråga om säkerhet och territoriell integritet lett till oro över framtiden hos vissa delar av Hongkongs samhälle.

I det policydokument om EU som Kina offentliggjorde den 18 december 2018 anges att ”Kinas centralregering stöder och uppmuntrar regeringarna i Hongkong och Macao i deras utveckling av ömsesidigt fördelaktigt och vänskapligt samarbete på områden som ekonomi, handel, kultur och turism med EU och dess medlemsstater i enlighet med principen ’ett land, två system’ och bestämmelserna i de två grundlagarna. Med tanke på att Hongkong och Macao är särskilda administrativa regioner är deras angelägenheter delar av Kinas inre angelägenheter och ska inte vara föremål för inblandning från EU:s sida”.

Det förekommer återkommande spänningar mellan invånare i Hongkong och besökare från fastlandet, vilket t.ex. var fallet vid tillströmningen av turister från fastlandet i samband med öppnandet av bron Hongkong-Zhuhai-Macao. I september skickades mer än 400 uniformerade soldater ur Kinesiska folkets befrielsearmé till Hongkongs naturparker för att hjälpa till med röjningen av träd som fällts under tyfonen. Pandemokratiska lagstiftare och delar av Hongkongs samhälle uttryckte oro för att händelsen var ytterligare ett tecken på urholkningen av principen ”ett land, två system”.

Ekonomisk utveckling

På makroekonomisk nivå håller Hongkongs ekonomi på att mattas av. Den ekonomiska grunden är fortsatt stabil. På arbetsmarknaden rådde fortfarande full sysselsättning, med en arbetslöshet på 2,8 % under det sista kvartalet 2018, den lägsta arbetslösheten på mer än 20 år. Inflationstrycket låg på medelhög nivå. Den underliggande konsumentprisinflationen låg på 2,4 % 2018.

Tillväxten i ekonomin avtog betydligt under året. Ekonomin växte med 3 % 2018 (jämfört med 3,8 % 2017), och mattades successivt av från 4,6 % under det första kvartalet till bara 1,2 % under det fjärde kvartalet. Förändringen avspeglar en pågående avmattning i

Fastlandskina tillsammans med det eskalerande handelskriget mellan USA och Kina. Båda faktorerna har en negativ inverkan på både exportsektorn och näringslivets och hushållens förtroende för ekonomin. Tillväxten i detaljhandeln minskade betydligt, handelsbalansen uppvisade negativa siffror i slutet av året och bostadsmarknaden kylades av under det andra halvåret. Aktiemarknaden gick med förlust under större delen av 2018, men har börjat återhämta sig under början av 2019.

Regeringsinitiativ för ekonomisk utveckling: I sitt politiska tal för 2018 upprepade chefsministern Carrie Lam regeringens åtagande om att diversifiera ekonomin och tillkännagav ytterligare betydande anslag till forskning, samtidigt som återindustrialiseringen ska påskyndas (med stöd till anläggningar för smart tillverkning), tekniköverföring främjas och innovationsfrämjande statliga inköpsstrategier lanseras. Regeringen är fast besluten att stärka Hongkongs ställning som ett internationellt affärs- och handelscentrum genom att sluta ytterligare bilaterala och multilaterala avtal. Enligt regeringen innebär deltagandet i de kinesiska initiativen ”ett bälte, en väg” och Greater Bay Area möjligheter till ny stimulans till ekonomin.

Fastighets- och bostadsmarknaden: Tack vare låga räntor, överskottslikviditet, stark efterfrågan från investerare och ett begränsat utbud slog fastighetsmarknaden nya rekord 2018. Framför allt steg priserna på privatbostäder under de första nio månaderna med 14 % jämfört med 2017, vilket gjorde Hongkong till en av världens dyraste bostadsmarknader. Fastighetsmarknaden kylades av mot slutet av året, vilket raderade hela den tidigare ökningen under 2018. Hongkong är trots detta fortfarande den stad i världen som har minst överkomliga priser på bostäder. Lägenheter i nya hus blir i genomsnitt allt mindre för att bli mer överkomliga för nya bostadsköpare. I takt med att bostadspriserna och hyrorna i den privata sektorn fortsatte uppåt blev efterfrågan på allmännyttiga bostäder större än någonsin. Kötiden för allmännyttiga hyresbostäder har ökat till 5,3 år.

Under 2018 införde myndigheterna i Hongkong en rad nya initiativ för att förbättra situationen och öka utbudet av bostäder. De omfattar bland annat renovering av bostadsområden, omfördelning av mark avsedd för privata bostäder till allmännyttiga bostäder och införandet av en särskild hyressättning för nya bostäder som står tomma.

Internationella företag anger de höga fastighetspriserna som det viktigaste skälet till att Hongkong tappat i konkurrens- och attraktionskraft.

Miljöpolitik: Miljöskyddet är fortfarande en stor utmaning för Hongkong och har först nyligen uppmärksamats politiskt. I chefsministerns politiska tal för 2018 nämndes luftföroreningar bara i samband med trafiken, och de åtgärder som tillkännagavs är uteslutande inriktade på att minska koncentrationerna av viktiga luftföroreningar på gatunivå. För att förbättra avfallshanteringen, som är ett stort och akut bekymmer, har ett förslag till avgiftssystem för fast avfall lagts fram. Regeringen har även presenterat vissa åtgärder för att minska mängden plastavfall, även om dessa endast omfattar statliga lokaler. För att stödja utvecklingen av förnybar energi har regeringen infört ett system med inmatningstariffer, tillkännagett lanseringen av ett omfattande projekt för förnybar energi och planerar att lätta på begränsningarna för installation av solcellssystem.

Forskning, utveckling och innovation: I sitt politiska tal för 2018 lovade chefsministern Carrie Lam att Hongkong skulle utvecklas till ett internationellt centrum för teknik och innovation och nämnde en rad olika åtgärder som ska sätta fart på utvecklingen inom teknik- och innovationsindustrin och den kreativa industrin. Regeringen satte även som mål att fördubbla anslagen för forskning och utveckling räknat i procentandel av BNP, från 0,73 %

till 1,5 %. I det politiska talet förnyades åtagandet om dessa mål, och ytterligare anslag för forskning och utveckling tillkännagavs, liksom för återindustrialisering och tekniköverföring. Strategin för innovation tycks dock fokusera enbart på tekniska framsteg och skulle tjäna på ett mer holistiskt och integrerat synsätt.

Ekonomiska förbindelser med Fastlandskina

Hongkong är en viktig omlastningspunkt för handeln med fastlandet: 57 % av Hongkongs återexport 2018 hade sitt ursprung i Fastlandskina, och 55 % av den var destinerad för fastlandet.

Hongkong är den största källan till utländska direktinvesteringar i Kina och det främsta målet för flödet av utländska direktinvesteringar från Kina. I slutet av 2018 hade 46,3 % av alla utlandsfinansierade projekt som godkändes i Fastlandskina kopplingar till intressen i Hongkong. Kinas utländska direktinvesteringar i Hongkong uppgick i sin tur till 981 miljarder US-dollar i slutet av 2017, vilket motsvarar 54,2 % av Kinas totala utländska direktinvesteringar. En inte obetydlig del av dessa investeringar utgjordes av investeringar i teknik. Hongkong var den sjunde största källan för teknikimport till Kina i termer av kontraktswärde (879 miljoner US-dollar), och stod för 2,9 % av det sammanlagda värdet (uppgifter från 2016).

Hongkong är en viktig källa till utländskt kapital för kinesiska företag. I december 2018 var 1 137 företag från fastlandet noterade i Hongkong, med ett sammanlagt börsvärde på runt 2,6 biljoner US-dollar, motsvarande 68 % av marknaden totalt.

Hongkong vidareutvecklade sitt samarbete med Fastlandskina inom ramen för avtalet om närmare ekonomiskt partnerskap mellan Hongkong och Kina (Cepa). Den 14 december 2018 undertecknade Hongkong och Kina ett **avtal om varuhandel inom ramen för Cepa**. Från och med den 1 januari 2019 kommer inga tullar att tas ut på varor med ursprung i Hongkong som importeras till fastlandet. Det nya avtalet innebär också att nya åtaganden för att underlätta handeln med fastlandet införs och innehåller ett nytt kapitel som särskilt rör åtgärder för att underlätta handeln inom det område som binds samman av Guangdong, Hongkong och Macao (Greater Bay Area). Även två nya åtgärder för **handel med tjänster** tillkännagavs inom ramen för Cepa. Dessa kommer att genomföras från och med den 1 mars 2019.

Området som binds samman av Guangdong, Hongkong och Macao (Greater Bay Area) hade fortsatt en framträdande roll. Den länge efterfrågade planen för Greater Bay Area släpptes slutligen i februari 2019 och pekar ut Hongkong som en av fyra centrala städer i regionen (tillsammans med Shenzhen, Guangzhou och Macao). Hongkong ges en central roll i utvecklingen av Greater Bay Area eftersom dess ställning som internationellt finans-, transport- och handelscentrum stärks, genom att staden ska fungera som centrum för internationella juridiska tjänster och internationell skiljedomsverksamhet, genom att dess ställning som globalt offshore-centrum för renminbi stärks, och genom innovations- och teknikutveckling. Vissa imponerande infrastrukturprojekt för att binda samman städerna i Greater Bay Area slutfördes. Under 2018 invigdes järnvägsförbindelsen för höghastighetståg mellan Hongkong och Fastlandskina och bron Hongkong-Zhuhai-Macao, världens längsta bro över vatten.

Handelspolitik

I november 2018 genomgick Hongkong en **handelspolitisk granskning i WTO**. Granskningen resulterade i en enhällig bekräftelse av att Hongkong fortfarande är en av världens mest öppna, utåtblickande och liberala ekonomier, och har bland de högsta resultaten när det gäller globala indikatorer för ekonomisk frihet, konkurrenskraft och företagsklimat. Hongkongs företagsvänliga investeringsklimat, det geografiska läget, erfarna tjänsteleverantörer, rättssäkerheten, smidig lagstiftning och den unika positionen enligt principen ”ett land, två system” sågs som grunden för dess framgångar och centrala faktorer för fortsatt konkurrenskraft.

Hongkong har tagit initiativ till ytterligare frihandels- och investeringsavtal, och **slöt hela fem frihandelsavtal under de senaste 18 månaderna**. Under 2018 undertecknade Hongkong ett frihandelsavtal med Georgien i juni, och slutförde förhandlingarna med Maldiverna och Australien i november. Hongkong har förhandlat klart sex **avtal om främjande och skydd av investeringar** som väntar på att undertecknas (med Australien, Bahrain, Maldiverna, Mexiko, Myanmar/Burma och Förenade Arabemiraten). Även förhandlingar med Ryssland och Iran pågår.

De bilaterala förbindelserna och samarbetet mellan EU och Hongkong 2018

Enligt den senaste undersökningen från Hongkongs regering (2018) hade mer än 2 200 EU-företag etablerat verksamhet i Hongkong, och runt hälften av dem har Hongkong som bas för sina regionala huvudkontor eller regionkontor. EU-företagens verksamhet omfattar många olika sektorer, framför allt finansiella tjänster, företagstjänster, handel, logistik, byggindustri och detaljhandel. EU-företagen är centrala aktörer på en rad områden i Hongkongs näringsliv, bl.a. bankverksamhet, försäkring och värdepapper.

Hongkong var EU:s 20:e största **handelspartner för varor** under 2018 och åttonde största handelspartner i Asien. EU:s export av varor till Hongkong uppgick till 36,6 miljarder euro och importen från Hongkong till 9,9 miljarder euro (en minskning med 10,7 % på årsbasis), vilket innebar ett betydande överskott för EU på 25,8 miljarder euro, EU:s fjärde största bilaterala handelsöverskott. Den största exporten av varor från EU till Hongkong utgörs av maskiner och utrustning, smycken, kläder, lyxartiklar, livsmedel, vin och bilar.

EU behöll 2018 sin ställning som Hongkongs näst största handelspartner efter Fastlandskina. EU var Hongkongs näst största exportdestination och fjärde största importleverantör under året.

Hongkong är en viktig omlastningspunkt för handeln mellan Kina och EU: under 2017 gick nästan 10 miljarder euro av importen från EU till fastlandet via Hongkong medan återexporten av varor från fastlandet uppgick till totalt 33 miljarder euro.

Hongkong är EU:s femte viktigaste **handelspartner för tjänster** i Asien, efter Kina, Japan, Singapore och Indien. Under 2017 (som är det senaste år som det finns uppgifter för) uppgick den bilaterala handeln med tjänster till 26,6 miljarder euro. EU:s import av tjänster från Hongkong uppgick till 13,2 miljarder euro, medan exporten till Hongkong uppgick till 13,4 miljarder euro, vilket resulterade i ett överskott på 233 miljoner euro för EU.

Investeringsflödena i båda riktningarna mellan EU och Hongkong har ökat betydligt.

Enligt Eurostat var Hongkong 2017 den tredje mest populära destinationen för utländska direktinvesteringar från EU (17,9 miljarder euro). Statistik från Hongkong visar att EU är den

näst största utländska investeraren i Hongkong (efter Fastlandskina), bortsett från offshore-centrum, med investeringar på totalt 149 miljarder euro. EU bidrog med 10 % av de totala utländska direktinvesteringarna under 2016 (de senast tillgängliga uppgifterna). Skälen till detta är bland annat att Hongkong har tjänsteleverantörer av hög kvalitet, ett förutsägbart regelverk och att rättsstatsprincipen följs.

Hongkong blev å sin sida år 2017 den största källan till utländska direktinvesteringar i EU⁵ (med 51,6 miljarder euro). Hongkongs framträdande position när det gäller investeringsförbindelser med EU beror delvis på att en stor del av de utländska direktinvesteringar som enligt statistiken uppges komma från Hongkong i själva verket har sitt ursprung på fastlandet. Mer än 60 % av Kinas utlandsinvesteringar går enligt Hongkongs handelsutvecklingsråd till eller kanaliseras via Hongkong. På samma sätt sker en stor del av EU:s direktinvesteringar i Kina via Hongkong.

Den **tolfte årliga strukturerade dialogen mellan EU och Hongkong** ägde rum i Bryssel den 7 december 2018. EU och Hongkong enades om att stärka sitt samarbete i WTO och åtog sig att arbeta tillsammans och stödja det pågående arbetet med att reformera organisationen. Det fördes också konstruktiva samtal om att undanröja hinder för den bilaterala handeln. Båda parterna utvärderade även de framsteg som gjorts inom ramen för handlingsplanen för samarbete om tullens säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och såg fram emot eventuellt vidare samarbete inom ramen för initiativet. Ett expertmöte om finansiella tjänster ägde rum i anslutning till den strukturerade dialogen. Det här året förde EU och Hongkong även för första gången diskussioner om den cirkulära ekonomin, som båda parter identifierade som ett viktigt område för framtida samarbete (tillsammans med frågan om plastavfall). EU välkomnar de nya initiativen från Hongkongs regering på detta område och uppmanar Hongkong att överväga en mer ambitiös och omfattande strategi när det gäller miljöfrågor. Samarbete kring den cirkulära ekonomin skulle kunna bidra positivt på detta område.

Under 2018 fortsatte EU:s och Hongkongs samarbete om **tullfrågor** inom ramen för en handlingsplan för skydd av immateriella rättigheter som finansieras genom IP Key-programmet. Det här året genomfördes för första gången ett besöksutbyte för tulltjänstemän. Enligt 2017 års EU-rapport om tullens säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter är Hongkong fortfarande det största ursprungslandet för varor som gör intrång i de immateriella rättigheterna, räknat i värdet av beslagtagna varor. Båda parterna överväger vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att stärka samarbetet på detta område.

I oktober 2018 offentliggjorde myndigheterna i Hongkong en infordran av medel för att stödja deltagande från Hongkong i **Horisont 2020**-programmet. Forskare, företag, forskningsinstitut och universitet kan slå sig samman med europeiska partner för att delta i projekt inom Horisont 2020 och dra största möjliga nytta av EU:s möjligheter inom forskning och innovation. Totalt 9 miljoner Hongkongdollar (ca 1 miljon euro) har anslagits för 2018/2019 för detta ändamål. Både projekt inom grundforskning och tillämpad forskning med goda akademiska meriter kan komma i fråga.

EU följde under 2018 upp fullgörandet av de åtaganden Hongkong gjorde 2017 som en förutsättning för att Europeiska unionens råd inte skulle betrakta Hongkong som en **icke-samarbetsvillig skattejurisdiktion**. EU välkomnade i synnerhet att Kina utökade

⁵ Med undantag för offshore-centrum.

konventionen om ömsesidig handräckning i skatteärenden till att även omfatta Hongkong och att Hongkong aktiverat nödvändiga överenskommelser om informationsutbyte. EU ställde sig bakom OECD:s bedömning rörande tre ordningar (samordningscentraler för företag, offshoreåterförsäkringsbolag och offshorecaptivebolag) efter de ändringar av dessa ordningar som Hongkong genomfört för att uppfylla OECD:s krav. I februari 2019 ändrade Hongkong de två återstående ordningarna för offshorefonder och offshorefonder för riskkapital för att bemöta de farhågor som rådet uttryckt i fråga om öronmärkning av fondmedel. Efter dessa ändringar enades rådet i mars 2019 om att Hongkong hade fullgjort sina åtaganden om god förvaltning på skatteområdet.

EU och Hongkong fortsatte sitt arbete tillsammans för att öka **personkontakterna**, i synnerhet inom forskningssamarbete, studentutbyten och kulturella och kreativa näringar.

EU:s kontor i Hongkong och Macao, EU:s diplomatiska beskickningar och kulturinstitutioner arbetade tillsammans för att höja EU:s profil och samarbetade med lokala partner inom en rad aktiviteter på gräsrotsnivå. Arbetet omfattade bl.a. EU:s filmfestival, deltagande i Hong Kong Book Fair för andra gången, Europeiska språkdagen och en kortfilmstävling på EU-tema tillsammans med lokala skolor, en månadslång kampanj för mänskliga rättigheter för att fira 70-årsjubileet av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och flera seminarier på temat mänskliga rättigheter. EU hoppas kunna bygga vidare på denna dynamik för att fortsätta sitt arbete tillsammans med Hongkongs regering, det civila samhället och näringslivet för att främja utbyten om rättigheter och friheter.

Chefsministern Carrie Lam var för första gången på officiellt besök i Bryssel i juni 2018. Chefsministern hade produktiva samtal med Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, den höga representanten och vice ordföranden Federica Mogherini och kommissionsledamoten Cecilia Malmström.

Under 2018 gjordes flera **besök på hög nivå** i Hongkong av företrädare för EU:s institutioner och ledamöter av Europaparlamentet. Framför allt kan nämnas besöken av ordföranden för Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten Steven Maijoor, som representerade EU vid Asia Financial Forum, och av Europaparlamentets utskott för transport och turism i oktober. Den 11 juli antog Europaparlamentet ett betänkande om läget i förbindelserna mellan EU och Kina som innehåller ett särskilt avsnitt om Hongkong. Europaparlamentet upprepar sitt fulla stöd för principen ”ett land, två system” och delar bedömningen i EU:s årsrapport för 2017 om den gradvisa urholkningen av principen.